

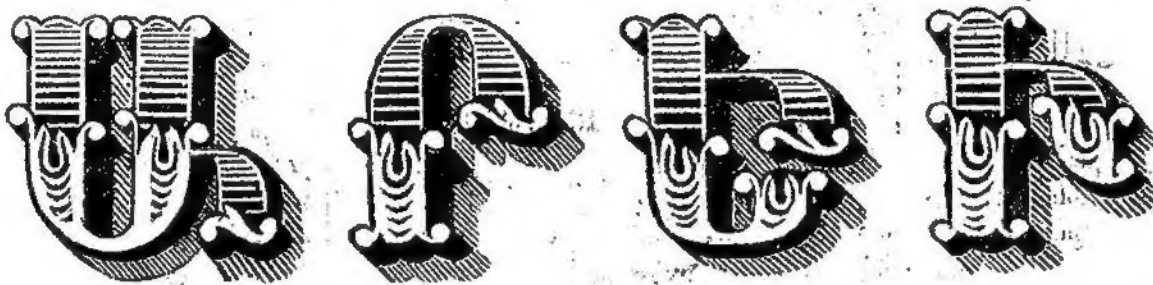
ՀԱՏԸ 5 ՄԻԼԻԵՄ

ՔԱՆՈՒՄԵՐ

Տարեկան վեցամսեայ
ԵԳԻՊՏՈՍ . . 7. Ա. 80 40
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ԶԲ. 20 10]

ՅԱՆՈՒՑՈՒՄԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԳԻՄԵԼ ՏԵՕՐԵՆՈՒԹԻՒՆ

UNIVERSITY LIBRARY

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՅԵՐՈՒ ՕՐԱԿԱՆ

ՀԵՂԱՐԱՍԱԳՈՒԹԻ ՇԱՐԱԲԸ ԳՐԵՔ ԱՆԳԱՍ

ԽՍՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՏԵՕՐԵՆՈՒԹԻՒՆ

Շաբա Ապրիլ Տարեար, Թիւ 18
ԱՂԵՐՍԱՀՄԱՆ

ՀԱՏԸ

Journal ARÉV

B. P. № 600

Alexandrie, EGYPT

ՀԱՐԱՏԱՐԱԿՈՒՄ ԶԵՆՈՒԹԻՒՆԵՐԸ ԶԵՆՈՒԹԻՒՆԵՐԸ

ՏԵՕՐԵՆՈՒԹԻՒՆ ԱՆՍՏԱՆ ԹԵՔԵԼԱՆ

ՄԵՐ ԵՐԻՏԱՍԱՐԳՈՒԹԻՒՆԸ

Ե.

«Հայը Արեւմուտքի և Արեւելքի միջև քաղաքակրթութեան միջնորդն է, արեւմտեան մշակոյթին Արեւելքի մէջ փոխադրին է...» Լսած ենք, կը լսենք ու յախտեան պիտի լսենք այս խօսքը: Անհկա կը թուի փայփայել մեր ազգային արժանապատուութիւնը որ գիտէ թիշով փայփայել, մեր ազգային դաւանանքին մաս կը կազմէ հիմա, մեր «Հաւատամք»ին առաջին հատուածն է:

Օտարներու մօտ հայկական դատին բողոքականն ընելու համար փաստ մըն է աւ որ կընայ ծառայել պայմանաւ սակայն որ չափազանցութեան չտարուի և միակ փաստը չըլլայ: Միջնորդի գերը՝ արտաբերողի, ստեղծողի գեր չէ վերջապէս, և ազգ մը որ ազգերու կարգին կ'ուզէ ատով միայն յարգուիլ, կը ցուցնէ թէ յարգանքի արժանի ուրիշ աւելի կարեւոր բան մը չի գտներ իր մէջ...

Միջնորդ ազգ, այսինքն միշտ խառնութեան ժողովուրդ էր: Ինչպէս արդէն կը սիրեն մեզ ճանաչելու արդարեւ, որ դուրսէն բերած ու ծախած նոր ապրանքներուն նման նոր դազապարներ, տեսութիւններ ու վարդապետութիւններ կը փոխադրէ իր միջավայրին մէջ... հոգ չէ թէ երբեմն այս վերջիններն ալ, առաջիններուն պէս, շատո՛նց արդէն հինցած, գոյներն ենտած կամ բոլորած ըլլան:

Արդ, օտարին ընէ՛նք, երբ պէտք ըլլայ, թէ իր միջնորդն ենք, անմիջապէս աւելցնելով սակայն որ ունինք կամ անցեալին մէջ ունեցած ենք մեզի յատուկ պատիկ բայց որոշ մշակոյթ մըն ալ որուն նմոյշները կընան ոչ թէ ընդօրինակողի, այլ արտաբերողի պատուաւոր տեղ մը տալ մեզի ազգաց հաւաքածոյին մէջ: Ըսենք, բայց մենք իսկ, մեր մէջը, չգտնանք անուի, չհանգարտեցնենք մեր խիղճը, չընանանք անոր վրայ:

Իր ազգային սեփական մշակոյթն է որ կ'ապրեցնէ ազգ մը և զայն արժանի կ'ընէ ապրելու: Մնացեալ բոլորը — հարստութիւն, գալոյց, գիրք, բարեգործութիւն, յեղափոխութիւն և պատուութիւն — ոչինչ է՝ եթէ չի ձգտիր այս նպատակին: Աւելի լաւ է որ գերի ազգը չաղատի, և աղքատ ու օգէտ մնայ միշտ, եթէ իր ազատութիւնը, հարստութիւնն ու գիտութիւնը պիտի չըստեղծեն ինքնուրոյն մշակոյթ մը, ինքնուրոյն միտք, արուեստ ու գեղեցկութիւն, որոնք միայն արժէք մը պիտի տային իր գոյութեան օտարներու աչքին ալ:

Մեր երիտասարդութեան ուշադրութիւնը, հիմա՝ մանաւանդ, այս

հասկան կէտին վրայ կ'ուղիւնք հրաւիրել:

Ճիշդ է թէ անցեալին մէջ ունեցած ենք մեր սեփական մշակոյթը, առանց որուն արդէն անկարելի պիտի ըլլար որ ցարգ տեսած մնացած ըլլայինք իբրեւ ազգ: Մեր ազգային ամէն հաստատութիւններն և մտաւորական գործունէութեան ամէն արտաբերութիւնները՝ ատոր անխառն գործը կը կրեն իրենց վրայ: Հիմա է որ խղճած է աւանդութիւնը, և ցանցաւ բացառութիւններէ դատ որոնք անբաւական են ամբողջին գոյնը փոխելու, մեր ամբողջ մտաւորականութիւնը, նոյն իսկ երբ թունդ ազգայնական է, և բողոքականանալու, եւրոպական մօտեցում, նմանելու երազը կը անուշանէ:

Անշուշտ չկարծուի որ օտարաւեցութեան քարոզ մըն է այս: Աւելի քիչ՝ չխորհուրի հարկաւ թէ այնպէս ըսել կ'ուզենք որ օտար դարձանք մեր ազգայնական գիծերէն չէ և բաւականանալու է մեր ունեցած նախնական միջոցներովը, գաւառի գեղջուկ գրականութիւն մը միայն մշակելու է, գեղացի Հայուն գիտական հմտութեան վրայ կառուցանելու է մեր գիտութիւնը, մէկ խօսքով՝ ըսլվարի մտայնութիւն մը հազնելու է Հայը այսուհետեւ... Ինչ որ կ'ուզենք ըսել ու չէտիլ այստեղ՝ սա՛ է, թէ մեր աշօրուան երիտասարդութիւնը մասնաւորապէս, որ ինչպէս զինք կ'անհոյ սերունդին նոյնպէս չափազանց հեռուող է օտարին և օտար մշակոյթի ամէն երեւոյթներուն, պէտք է զօրաւոր ճիգ մը ընէ և նախ ինքզինք՝ դառնէ, իր առանձին խորհելու եղանակը, գաղափարներն և ուղղութիւնն երեւան հանէ, և յետոյ՝ իր գուրդէն ստացած գիտութիւնը, արուեստն ու ճաշակը մտածցնէ և կերպարներ Հայ հոգիին ու Հայ կեանքին վրայ: Հայ ինքնուրոյն մշակոյթին աւանդութիւնը շարունակելու համար:

Մենք չենք ուզեր մանրամասնութիւններու մէջ մտնել և գործունէութեան որոշ ճիւղեր, աշխատութեան որոշ եղանակներ գծել հոս: Իրեն՝ երիտասարդութեան գործն է այդ, որուն ամբողջ յղացումն ինքը իր մէջ պէտք է գտնէ, հոգ չէ թէ երբեմն սխալներ պարունակէ ան և արդիւնք յաղող չըլլայ միշտ:

Կ'ուզենք միայն, իբրեւ թելադրութիւն մը, սա՛ ըսել թէ անշատ, առանձին ճիգերով չէ որ կարելի է այս կարգի նոր շարժում մը, նոր գործունէութիւն մը ստեղծել: Թո՛ղ բոլոր անոնք որ տարբեր, ոգիի և զարգացման նմանութիւններ ունին իրենց միջև — ու ասոնք ամենէն աւելի կընան դանուիլ եւրոպայի և Ամերիկայի մեր համալսարանական ուսանողներու շարքերուն մէջ — քով իրենց գտնէ և տեսնեն թէ ինչ կընենք մեր կեանքին մէջ ինչ կընենք իրենց զինքն իրենց վրայ: Մեր վաղուան բժշկիչները, իրաւագէտները, քաղաքական ու փիլիսոփայական գիտութեանց վճարարները, արուեստագէտներն ու արհեստագէտները, եթէ չոր մասնագէտներ պիտի չըլլան միայն, եթէ իրենց շուրջի օտար կեանքը իրապէս կը տեսնեն ու կ'ուսումնասիրեն այսօր, եթէ կ'ըզգան թէ վերածնող ազգի մը մէջ ինչ փառաւոր դեր մը ունին կատարելիք, թո՛ղ խորհրդակցին իրարու հետ, թո՛ղ նախ համոզեն իրար թէ ինչո՞ւ պէտք է ազգային ինքնուրոյն մշակոյթ մը, ինչի մէջ կը կայանայ Հայ ազգային մշակոյթը և ինչպէս կընան աշխատել անոր համար:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՊԱՇՏԱՅԻՆ ԱՐՁԱԿՆԵՐ

Թուրքերը շատ բան առին, փոխ առին Գերմանիայէն՝ դրամ, զէնք, ռազմաթիւրք, մարտանաւ, զինուոր, նաւաշար, թորիլ, ականա՝ վերջապէս ամէն ինչ որ կը պակտէ իրենց, ու մեծագոյնը՝ պոկուող բաներուն, այն է՝ կազմակերպութիւն:

Ո՛չ մեծագոյնը, որովհետեւ իրենց ամենէն աւելի պակտած բանը իսկէն էր ու Գերմանացիները զայն չի տուին իրենց, սպարավար օրովհետեւ գործերուն չէր դարձ:

Գերմանացիները ինչ առին արդեօք թուրքերէն: Վաստօքէն՝ զիտմ որ օրին մէջը աւազին բանակութեամբ առնէք և հայոցութիւնը պիտի առնեն... մանցին յայտնի է թէ հայոցութեան մէջ ինչ անդերադանցի վարպետներ են թուրքերը: Բայց իսկաւ արագայի խնդիր է՝ իսկ հիմա՞:

Որովհետեւ պէտք է որ բաներ մը տաւ ըլլան Տաճիկներէն, ըսա՛ ծառայող ու պարագային յարմարեցուած առանձին թէ՛ «Գէշը դէշին» քով երբ կ'ապրէ... մնացածը գիտէք:

Իմ տեսածն համեմատ, ինչ որ Գերմանացիները ցարդ առած ըլլան կը թուին իրենց տարիքի դաշնակիցներէն, թուրք լրագրակամ ո՞ն է, որ կարծես նոյնութեամբ անցեր է պէրլինեան մամուլին մէջ, իր չափազանցութիւններովը (hyperbole), իր պարզաբանութեամբը, իր անհրաժեշտութիւն փոխարկութիւններովը ու շրջապատութիւններովը, իր երկինքերի իրար անցնող պատկերներովը ու նմանութիւններովը... Ապացոյց կ'ուզէք:

Գերման ամենէն կարեւոր օրկաններէն մին, «Կազէթ տը Բօլսեմը», իստաթլոյ պատերազմի յայտարարութեան վաղորդային, յօդուած մը կը նուիրէ այդ ծանրակշիւ եղելութեան: Թերեւս կ'ազատէք որ վիշտ, զայրոյթ, վախ յայտնուած ըլլայ հոն՝ այս: Նոր թշնամիին անհնկալ երեւումին համար: Սխալ: Թանկին կամ Թանկիլի Եփեսոսի խմբագիր մը տարբեր ընդունով պիտի չգրէ, պիտի չգործածէր աւելի արեւելաշունչ, աւելի խելաւելի, աւելի հերարձակ... արձակ մը կարծես նոր դաշնակցի մը զաւուսան է որ կ'ողջունուի խանդավառութեամբ ան աղաղակներով: Մտիկ ըրէ՞ք:

«Գերման հպարտութիւնը այժմ կ'ելլայ մինչև երկինք և կը բարձրանայ մինչև արեւ (մեր չէ՛, միւսը...)» Երբեք մեր արդար-գաղ չէր ճառագայթած աւելի մաքուր փայլով մը, երբեք մեր կարին (կարէ...) սուրը չէր շողացած ինչպէս այսօր... Պոյոյս մը ըրէ՛ք Գերմանիոյ մէջ ծայրէն միտք, պիտի գրտա՞նա՞ք միտք յուսանաւ մարդ մը, միակ վախճող մը: Միակ Գերմանացի մը որ իր թշնամիներուն շատաւ սեռնելով, իրեն թէ՛ մեծ իտալացի մը՝ մօտաւոր է և թէ յաղթութիւնը պիտի գաստէ մեր ազգային մեծագոյնը զօրը՝ վաստօքէն թշնամիին կողմը անցնելու համար: Ո՛չ և կրկին մէջ: Մեր թշնամիները ա՛նձեցան թիւով, բայց մենք ունինք այժմ այժմ մը աւելի հզօր ու շախմատի քան իրենց թիւը: Հիմա՛ է որ մեր հարուածները ևս քան զիս կատարի՝ պիտի ըլլան ու մահացուն: մեր գնդերները երկաթի պիտի ըլլան, մեր զինարարութիւնը կընան թիւին պիտի հաստատուի...»

Կերեւակայի մը որ վաղը, երբ Պուլրարիս իր հերոսական բանակները շարժման մէջ գնէ դէպ ի կարին ու ջաթաւա, Թուրք փառագիրները իրենց ուրախութենէն արքիւն ու ճարտարակ, ա՛նձեցան քանիք մը պիտի գրեն, վար չի մնալու համար՝ իրենց Տեւոտի եղբայրակիցներէն, կամ զանոնք զերազանցիւ համար, քանի որ, ինչպէս կ'ըսեն Գաղայիցի «Աղանախ» թիւը կը պարտադրէ (Noblesse oblige):

— Այլու ընկալ... Օրինակ ըլլայ Աստուած որ իր օրհնութեան մեր վրայ կ'անձեցնէ, նոր և հզօր թշնամի մը հրացանին և թնդանօթի հարուածներուն... կարկուտովը (!) իր յայտնէ՛ք ձեր քիւրդներուն մէջ, ո՛վ ջաշարի և անշարժ ոսկերութիւն մը: Օսմանցի մեծագոյնն անհնկալ...»

«Մեր ուսուցիչները մինչև եօթներորդ երկինք կը բարձրանայ, ու Ալլահին դառնոյց՝ ոտքը կ'երթայ մարիլի բերն անուան միտքն մը սիրոյ և երախտագիտութեան: Լեռնակուսակ բողմութիւնը մեր թշնամիներուն, մեր Օսմանցի ծովամիջակ հարստութիւնը կ'աւելցնէ, ու մեր կուրծքերը կ'ուռնցնէ ուղիկաւորներու անձայնածիլ բանջին հանդերձ: Մեր ուժը կը շատանայ երկնից աստղերուն և անասունքի աւազներուն չափ: մեր շղերը ու մկանները մեծաւեց կարծրութիւն մը կը ստանան, ու մեր գիւղացական արեւը կը հոգի մեր մէջ ինչպէս կ'ապարէ կաղապարներուն մէջ թափուած ատրաշէկ ծխաշունչ հաւաքիլովը:

«Մեր մարմինները ժայռի հաստատութիւններ կ'առնեն, ու մաղերիս ահա կ'անտառներու պէս կը խուռանան: Աշխարհի մէջիկ փայլակներ, ու շունթեր են, բոց ու մահ ժայթքող, ու մեր բերաններէն մեր շունչը դուրս կ'ելլայ ինչպէս պիտուրցն ու քամին ձմեռանային երբեքստան փոթիլներուն...»

«Վայ մեր թշնամիներուն»

ՈՒՇԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՎԻ ՄԱՍԿԱՍՈՒՅԻՄ ԲԻՆԻ՝ ՈՐ ՓՈԽՈՒՄԸ Է: Այսուհետեւ ամէն մամակ եւ զրուարին պէտք է ուղղել միմիայն հետեւեալ հասցեով:

Journal Aréy, B. P. No. 600
Alexandrie (Egypte)

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՅԱՆԱԶԻՎԱԾՈՒՄԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷ

(Շաբաթական թիւով)

Վաճառք առու՛մ... — Մանաղիքաւ դէմ այս յարձակողականին նա միմամ մանալ Ռուս զօրութիւնը կը բաշին վանայ վրայ Թափաւելի կրճէն ուղղութեամբ որ Մայիսի սկիզբը գիտանանքներէն էր և Գաղաթի ճամբով դէպի Տիւրքիոյ հիւսիսային արեւմտեան կողմը:

Թուրքերը որոնք Տիւրքիոյ հարաւային կողմի լեռներուն կողմը ամուր գիւղերը գրուած էին, հապենայ նախնի մը ըրին հարաւ-արեւմտեան ուղղութեամբ Տիւրքիոյ եւ Կիւսիսեղապայի ճամբով դէպի վան՝ մօտէն հետապնդուած Ռուսներուն կողմէ:

Ռուս հիւսիսային զօրութիւնը գրաւելով Թափաւելի կրճէն՝ զօրաւոր յարձակողականով մը ներք ձգեց Թուրք և քիւրտ յառաջապահները և Մայիս 15ին վանայ ծովուն հիւսիսային արեւելեան ծայրին մօտ (Սիւլիլի) երկու օրուան կը: Երբ մը վերջ թշնամին ծանր պարտութեան մը մօտեց և գրեթէ բոլորովին զրուսան ըլլաւ:

Ռուս զօրութիւնը՝ շարունակելով իր յարձակողականը՝ Մայիս 19ին «Կրաւեց» վան՝ քաղաքը որուն բնակչութիւնը հանդիսանաւ ընդունելութիւն մը ըլլաւ: Ռուս զօրքին՝ Թափաւելի երեւելիները զօրութիւն հրամանատարին յանձնեցին: Վանայ բնակիչները Ռուսները՝ այսպիսով զտանձմարոցի թիւը հասցնելով 3000 բոտ վաստի և մեծաքանակ զէնք: Նոյնպէս գրաւեցին կատաւարութեան գաղթը և բոլոր պաշտօնաթուղիները:

Յաջորդ օրը՝ Ռուսերը, հետապնդելով դէպ ի Բաղէշ նախնից Թուրքերը՝ Ոսմանական զինազարգին առջև հակառակարէ մը վերջ գրաւեցին 4 թնդանօթի հարաւոր շողանա մը (remorqueur) և հինգ բնացուած յառաջատանաւոր:

Միւսուրոյ ժամանակ՝ Վանի և դէպի արեւելք Սարայի մօտեցաւ ուրիշ Ռուս զօրութիւն մ'ալ որ իր կարգին հետ մեղեթիւրքերը և քիւրտները:

Միւս կողմէ, Տիւրքներէն դէպ ի Տիւրքականիս յառաջադող Ռուս զօրութիւններէն մին: Պաշտպան վրայ՝ քաղաքի երկրորդը՝ Մայիս 25ին Պաթիւրկայի մօտ: Խալիլ Գէշի նախնից բնակիչն մէկ թեւ պարտութեան մօտեցէ վերջ շարունակեց հաւանել թուրքերը և հասաւ Տիւրքականիս:

Այսպիսով իսկի պէն Տիւրքիոյ առջև պարտուած բանակը որ դէպ ի վան կը նախնից միմամուր համար վանայ մէջ Շէվշէթ փաշայի բանակին, անգամ մ'ալ այսպիսով պարտուելով չղթայի մը մէջ ընտելեցաւ: Գի Պաշտպանի կողմէն վանայ ճամբան փոխուած էր իր ատշէն: Ռուսական արեւելեան դէպ ի Ռուսական ու նախնի ճամբան ընտելած էր Ռուս հեծելազօրքէն որ գրաւած էր՝ Տիւրքականիս բան և անկէ վերջը Գաղաթի գիւղը:

Թուրքներուն փախուսքը... — Խալիլ պէն զօրքերը Պաշտպանի մեղ զօրաւորն:

Արեւմտեան ձախարոհն

ԳԵՐԲԱՆԻՈՅ ՀՈՒՆՁԻՔ ՓՃԱՑԱԾ

Ամսօրհամ, 27.— Գեորգան ընկերվա-
րականութեան օրկան «Յօրվերս» քերթը
խափառուեցաւ՝ ի նպատակ խաղաղութեան
յօդուած մը հրատարակած ըլլալուն հա-
մար։

Արեշեյեան ձախարոհն

Ամսօրհամ, 27.— Տֆր. Պերման-Հովսէփե
 եւ Պ. Եսկօլ Վիեննա հասան Աւաստի-
 առաքին զորոց նախարարին հետ խորհր-
 դակցելու համար: Յիւանուտ յօգոյն կայս-
 րն ունկնդրութեան քննուցց Տֆր. Պերման-
 Հովսէփե: Այս կրիին նամբորդութիւնները
 բազմաթիւ մեկնութեանց տղի կուտան: Վը-
 կարծուի քէ այս այցելութիւնը կապ ունի
 Գերմանիոյ մէջ ի նպաստ հաշտութեան տե-
 ղի ունեցող բանակորութեանց եւ ելեւսմա-
 յան կապորտեան հետ:

Ի.

Յունիս 1ին ոտու զօրախմբւն զբա-
ւեց Ռեմոնիօն և Յունիս 4ին մտաւ Ռե-
միա Յանապարտին հանգիլալաճ թուրքե-
րու և քիւրտերու խռմբերը ամէն տե-
հալաճուեցան ու ցիրտեցան իշան:

Խոսքակաճի փոփոխություն

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԹՈՒՐԿԻԱ

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԴՈՐՇԵՐ

Աբեմ, 28.—Հաւանական է որ Պ. Վե
նիզէլոս յայտարարէ պաշտօնապէս թէ կը
կին պաշտական կուսակցութեան ուղղու-
թիւնը իր ձեռքը պիտի առնէ: Հեյ. Գործ.

«ԱՐԵՒ» ԱՂԵՔՍԱՆԳՐՈՑ ՄԷՋ

«Արև» ձևագրէ կը ծախուի նաև Բազմա-
լեկ կայսրազնին ղիմաց, Պեկ-Վիլս սքնարա-
ցին ցեղեկն, Պ. Աւետիսի նորաբաց գրա-
փոխանատուներ:

(*) Անկերդ է բանքի քի այս պարտեզում
կան հայրերգություններ մեզ լիռում բազ
մաթիւ Ռուս գործադրողներն մեկ կարեւո
ւառը կը բաղկանան Հայ կամաւորներն
որոն կը գործակցին Ռուս բանակին իբրե
ւնոր յաջողիչ մասերը: Ծ. Խ.

ՔՐԻՍՏՈՍԱՆՔԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՏՐՈՒԱՇ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ

ՊԼՏԱՄԻԱՆԱԳԻՐԸ

Միացյալ-Նահանգաց կողմից Գերմանիայի տրուած պատասխանը հարցը կը վերադարձնէ այն ճամբուն մէջ, ուրիշ շեղիցիկն ճգնած էր գերման գլխաւորը՝ տեղի թիւրք Մամուրապօլլը որ կը կրէր «որ Նախարարին Պ. Լէնինիկի ատրուազըութիւնը և որ երեւէ կէսօրէն յետոյ յանձնուեցաւ գերման արտաքին դոքտրինայարարութեան», կը յիշեցնէ թէ իրեն գէրբ միմիայն շտաւ, ինչպսպան համաձայնութեան և կամ առեւտրական առումնաշարժումներու միջևու վրայ չէ՝ վիճաբանութիւնը սկզբունքներու վրայ չէ որ կը դառնայ։ «Միացիկը - Նամուրապօլլը պաշտպանած դատը մարզութեան այն սրբազան իրաւունքներն են, զորս մէն պետութիւն պատիւն պիտի համարէ յարգել և զորս ոչ մէկ պետութիւն աբսոլուտած անտեսել յանձն անոցը որ ինչ պաշտպանութեան տակ են դրուած»։ Նախարար Ուէլսըն կը պնդէ այն եզրուակացութեանց վրայ զոր «Լիզիթանիա»

ընկերներուն յաջորդ օրը իր Պէրլերն ուն-
դած ծանուցադրին մէջ յիշատակած էր,
եղբորակացու թիւներն զորո մայիս 30ին
գերման պատասխանագրերը կը ճգնէր
անոնեան՝ յարուցանելով երկրորդական
դէպքերու շարք մը զորո Միտցիալ-Նա-
նանյաները իրենց կարգին կը խոստանան
գննութեան առնելու Այս յօժարո թիւնը
բնականաբար իր ակաբարաններ Ուիլսընի
պաշտպանած դաւանանքը:

Ամերիկեան պատասխանադերը դարձեալ կը պարզէ այս դաւանանքը, դրան կան ե միանշամայն մարդասերական բանաձեւերով: «Միացեալ-Նահանգները իբրեւ անտարակուսելի սկզբնաձեւ մը Նիկատեն սա կտըտ թէ ըստօրինի պէտք է ռշ-կոտեղներու կեանքը վառագոյն դիմադրութեան անկարող չնշուք նաւաւ մը գրաւութեամբ և կամ ընկզմութեամբ»:

Մանուցադիրը կը պնդէ նաեւ թէ պատերազմական նաւերը պարտաւոր են նպատակի միջադպշին ա՛յն օրէնքներուն՝ որոնց համաձայն պէտք է ճանչցուի ատեւարական նաւերուն հանգստմանը և ճշդութի իբրեցի պարտնտկութիւնը, անտուք զէմ ու է ձեռնաքի կաշտարարելէ առաջ: Գալով Միացեալ-Նահանգաց թաղաքացիներուն՝ կը յայտարարարէ թէ, «Միացեալ-Նահանգները չեն կրնար ընդունիլ որ նաւային պատերազմ շրջանակի որոշող յայտարարագիրը բաւական ըլլայ ղեկ չափով նորազգցնելու իրաւունքները այն ամերիկեան թաղաքացիներուն, որոնք պատերազմիկ աղբիւրու ատեւարական նաւերուն վրայ իբրեւ ճամբորդ կը գտնուին»:

Ամերիկեան կառավարութիւնը ո՛ր մէկ կերպով կրնայ ընդունիլ թէ Գլեմանհա ալապաքի իրաւունքները կրնայ կապակցուտակ գնել: Ե՛ւանուցադիրը կ'ըլլակայցին՝ Գլեմանհա պահանջներով որ ատեւք դարձարութեան գրաւելու համար անհրաժեշտ միջոցներ ձեռք առնուին և «սպառնովութիւններն աղուրին թէ այս կարգով չ'ո՞րոշեր ձեռք պիտի առնուին»:

Նախագահ Ռեյխըն իր արդար ղա-
տած գծին չի շնորհի. Ասկե առաջ յաշո-
ղաբար երկու անգամ նոյն գաղա-
փարները արտայայտած էր արդէն. Զա-
նոնք զը կրէին և՛ աղբորակօրէն և իւր
մոլորմանով Զրնգունիք թէ իրաւունք
այս բարձրագոյն յղացումը իրաւաբո-
ւոր թեան ներք կաղէն և այնպիսի մե-
կին և յատկէ բացարտած թէ՛ններու
զայն կը վերբոյժէ որ իւրաւորական ուն-
այտուան իր տղի չի թողուր:

Գերմանիա խոստացած էր Միացեալ
Նահանգաց պատասխանել ամենէլ յետոյ
նշոյնականներու իր պատերազմային ուղե-
րու ճանաչման ժամին արշաւման մը յանդէս
Ամերիկեան յտակ պահանջագրէն յե-
տոյ դժուարաւ պիտի կրնայ խուսափու-
ղական նոր միջոցներ փորձել։ Գերման
դիւանագիտութիւնը խնայել չի կրնար վախճա-
տալ Ուաշինկթընի պահանջներէն, այն-
քան ինչպէս դադրեցնել չէզոք նաւերու
թորոնիւարտանումը եւեթ չուգել ու
կործանել։ Միացեալ Նահանգաց բար-
ձր զինուորական ինքնաթիռներ չեն վեր-
ադարձեցնէ։

համաձայնութեան մը ղեկըլու համար որպէս զի ներկայ նաւային պատերազմէն նկատուիրը. և պայմանները փոխուինու հաստեական կտաւագրու թիւներ ստիպուած է ուրեմն Ամերիկայի ծառայում թիւները խնդրելու որպէսզի Իանակից ներուռն մօտ պաշարման թիւներացում մը առաջարկէ, բան մը որ ցարկ կտաւարուեցաւ. արդէն մարդասիրաբար, և հետեւաբար պէտք է վազրի էնչոր՝ նաւերը թորիկաւարուածիւր որուն շարունակ կութիւնը կընայ Կերմանիոյ և Միացեալ-Նահանգաց միջև դիւանապիտական խզում մը յառաջ քերել, եթէ ոչ՝ պատմեալով: Հիւանակաւարաբար այն հետակարին էր որ խոտից Պ. Պրայցըն և անոր հրահարմանը պատճառ եղաւ. կը թուի թէ Պէրլինի մէջ ալ այս նաւահանարու թիւներեքն ոչ մին աչքէ վրիպեցաւ. Իսբօք ամերիկեան ծաւուցադրին առաքու մին և պատմեալին միջև անցած ժամանակաւիկըցը գործարուեցաւ Միացեալ-Նահանգաց մէջ իսկ փորձելու համար մէկը այն յանդուգն հարուածներէն զոր հերմանայան ինքնահամարումը կընայ երբեք յոյցած ըլլալ Ասիկա կայանար. Ամերիկայի միւսաղաղաքակալ բոլոր աղաւթըութիւնները ժողովելուռն մէջ, դաշնակիցներուռն ռազմալ թերքէ հայթայթուր մը արգիլելու համար, Այնպատակաւ. երեսակայած էին գերմանական դրամատուռններու հակալիչին տակաւորալմալուռն իրիկիցցը գործարաններու թերքալ մը կալմիլ:

Պատերազմի վերջին տասը ամիսներու վերոյն յայտնուած ցոյց տուաւ Յըրանայի Անգլիոյ և Ռուսիոյ թէ լաւագոյն դիմուածքին պիտի մնայ յաղութանակը Այս երկիրներուն ճարտարարուեստական շարժումը ցոյց կուտայ թէ այս դասը գործնականին վերածուած է և թէ կը ջանան կարողութեամբ ժամանակը վերաշինել, Գերմանացիք կ'ըզան թէ դաշնակիցներուն վրայ իրենց ունեցած միակատաւելութիւնը կ'ըրանցնելու վրասն պիտի տակ են, տաւալութիւնն որու կ'արտայտի ցարդ իրենց իրերէն դուրս կուտիլը Անոնք Դաշնակիցներու անբաւական արտագրութիւնը դիմաւորող ամերիկեան պատրաստի ռազմավթերը դնելու յաւանքովքը յաջացան Մեր յանձնարարութիւնները գործնականորէն տիրանալու մտածումը կ'ունենան, որպէս զի պայմանագրութիւնները այսպէսով Զնշած ըլլան, և եթէ այս հաստատութիւններուն արտագրութիւններէն կ'արդարեան իսկ գործածել, գոնէ այսպէսով դանձըք իրենց հակաարդարեան համար աշխատանք աղբիւր չ'ըլլան Որքո՞ւ հող թէ պայմանագիր կայ, թէ թըրքաթներու դէմ ամերիկեան օրէնքին տրամադրութիւնները կան, Գերմանիան պիտի վճարէ թէ Գերմանիան արեւելքը և թէ ցոյց պիտի տայ անոնց աւերելուն թէ իր ազդեցութիւնը կը տարածուի մինչև Ռաշինկթըն խորհրդարանը, մինչև Արդարութեան Դաշինքը կամաքնեմթօրքի, ամերիկեան դրամատանց տնտեսներու վերոյնիշած ծրագիրը պարզելով, յայտարարեց թէ կ'աշխատանք կարողալարութիւնը պատրաստելու վճարելու ինչ գումար որ ըլլայ, որչափ հակապահան ալ ըլլայ, «Կան զի Գերմանիոյ հակադադիրը կախուած է այս ծրագրին անյաշտողութենէն կամ յարդարութենէն» Ստիպողականութիւնը օրէնք կ'ընէ և ոչինչ անկախելի է այս հակապահան (քօյալ) երկրին համար

Մեծամորու թեման այս հրաշակերտը որուն նիւթական գործադուլութիւնը թէլէ մէկէ մէկու արգելքներու պիտի հանգիլ պէն, փրկւ միակ պատուաւոր մարդու մի անգումը Պ. Շլփակ, պողպատի թաղաւորը, մերժեց գրծի ունենալ այս սակարկողութեան մէջ որ զինքը հայրենիքին դաւաճանն պիտի ընէր։ Այն ժողովներէն որ լսեց իր խաղաղ կուսային իրեն, Պէթէն, հէմի պողպատաւոյցին իր շահաւատինն, ըր զնիւտ համար, պարզապէս պատասխանեց։ «Մատու չեմ, պայմանագրու թեմանն ըն իմ գործ չեմ կրնար բեկաշնել»։

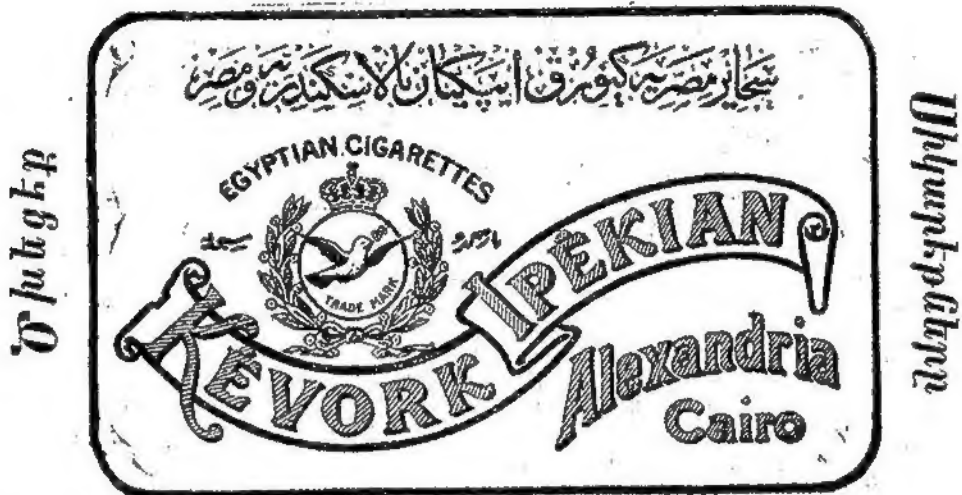
Պ. Ուելսըն ալ այս մտքով է որ կը պատասխանէ իր երկրին կողմէ. «Արդեւ յիշեալ արեւոյն իրաւունքները չեմ կրնա վճարանութեան առարկայ ընել»։ Եւ բոլոր այն ծրարիւնները զորս ժամանակ կազից բարձրանանք կը կաշկանէ ի

ընդց ապականիչ ուժին վրայ, իրենց շուրջ սփռած փորձութիւններուն վրայ և Միաց-Նահանգաց խաղաղասէր դաշադուհւաներուն վրայ, դատապարտելով իրենց ինքնապայտուկ քայլն այն պայծառ հասակաց-դուլեան առջև զոր Ամերիկացիք ունին իրենց անձեռնմխելի իրաւունքին մասին և, ամբողջ ժողովուրդի մը կամքին առջև՝ որ չի թողուր բռնաբարել ո՛չ իր արեւ-նայապատիւները, ո՛չ ալ իր ազատու-թիւնը:

(စာမျက်နှာ 13 မြေပုံ)

Imp. Economique - Alex.

ԳԵՈՐԳ ԻՓԷԿԵԱՆ

ԿԵՐՈՒՄԻՆ ԱՄԷՆ ՏԵՂ

ԱՆԴՐԵԱՍ ՄԿՐԵԱՆ
ՆԵՐՍԻՍԻԱՆ

18 տարեկ է վեր Ազգայնագրիկ հաստատում եմ Ներկի, զարգացող, նշանադրական (մասնակց), իրականացող պատկերներու և լուսանկարչական ֆոնդերու վերաբերեալ կատարած աշխատութիւններու համարժեքներու եմ եւրոպացի յաճախորդներու Դիմերձ միշտ Աւստրիական ստալ, իսկ եւրոպացի առհասարակներու առանձին:

ՏՈՐՈՒ ՂԱԶԱՐՈՍ ԱՐԹԻՆԵԱՆ

ՎԿԱՅՆԱԼ ԱՍԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՄԱՐԿԻ, ՇԱՐԱ ՓԵՆԵՆ ԵՆ ԱՆՏԵՆ, ԹԻԻ 10, ԳԱԶԻՐԻ
ԹԵՂԵՐԻ, ԹԻԻ 35-37

Հիւանդներ կ'ընդունի առանձին տան ծածկ ՏԵՆ մինչև իրական ժամը 7ը:

Ականները կը մարդէ ու կը բաժնէ առանց ցաւի: Ականներու համար ոսկիէ, քարէնէ կամ Ամերիկեան վերջին գիւտ եղող ուրիշ տեսակ նիւթերէ բուրձն կը լինէ առանց զսպանակի կամ քիմիքի վրայ բան մը դնելու:

Բոլոր գործերը մաքուր եւ խլճի մասը կը կատարուին:

Մարդ կեանքին մէջ անգամ մը ծախսելով կ'ազատի ականներու առանձին ցաւերէն եւ հանգիստ կ'ապրի:

Դիմերձ խիստ չափաւոր են: Մասնաւոր ակաւայի դեղեր ալ կը գործունին:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ԻՆՔՆԱՎԱՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Ս. ՍԱՐԱԶ ԳԻՒԼԵԱՆ

Ամէն Հայու համար Հիւսկան և առժեպական այս խնդրոյն մասին յոյժ շահեկան տեսութիւն մը: ՔՆՏՈՒՆ ԲՈՐՈՐ ԳՐԱԶԱՅԱՆՆԵՐՈՒՆ ԲՈՐՈՐ: Գիւլ 5 դր. ողջ

ԲԱՍՏԻԼ ՆԱԼԹԵՐ
(PASTILLES NALTHER)

ՀՐԱՏԱԿ ԴԵՂԱԶԱՏԻԿ

Հացի չափ կարեւոր ամէն անգամ համար Գիւլու թիւն ունի թէ փորձարու թիւն, առանձին տեղաւոր թիւն թէ առանձին տեղաւոր թիւն, ջրմէ կը տառապի թէ անքունութիւն: Կարեւոր ունի թէ յօղացու:

Դորձածէ կը պիտի օգտուի անպայման: Դորձածէ 34 տեսակ հիւսկանութիւններու, որոնք մանրամասնութեամբ են յայտարարին մէջ, որ կը գտնուի իւրաքանչիւր տուփի ներս:

Գիւլներն են ցաւ ածան Ե.Դ. Տիֆիլ (որ կը պարունակէ 67 հատ) 10 Տուփ (որ կը պարունակէ 3 տիփի) 20 Թղթատարով առանձին համար պէտք է միասին դրել նաեւ երկու դրջ:

Ամերիկեան այս զննարարիչը պատրաստուած է յայտնի բոյսերու եւ արմատներու: Կիւլներ եւ օգտակարութիւնը հաստատուած է բժշկական կանոններէ:

Անձնապէս փորձելէ եւ օգտուելէ վերջ միայն ստանձնած է Եղիպտոսի բնորոշութիւնը: Եղիպտոսի բնորոշութիւնը: ԳԱՐԱԶԱՆԻ ԲՈՐՈՐ, որուն կարելի է դիմել, փոքր թէ մեծ քանակի համար, անձամբ կամ քարշ փոստով հետեւեալ հասցէին:

82, Rue Guinet Charkas (Boulaq)
c/o Ecole Arménienne
B. P. 1079 Le Caire (Egypte)

ՇՐՈՒՅՆԻ ԱՐԵԻԵԼԵԱՆ
Stein's Oriental Stores Limited

ԱՐԱՆՑ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ
ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ

ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ՓՈՌՐԻԿ ԱՂԶԱՆՑ
ՇՐՈՒՅՆՆԵՐ, ՊԼՈՒՂՆԵՐ
ԵՒ ՊԼԱՐԿՆԵՐ

Դիւարիներ, գլխաւորներ, զարդեր, հասեղներ, ձեռնացներ, կաշեայ առարկաներ, կոշիկներ, ճեմակեղեցներ, համարդուքեանց պիտոյներու եւ անոնքներու առանձին մրեր:

Գիւլները յոյժ չափաւոր եւ անկրկնելի:

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ ԾԽԱԽՈՏԻ
Եւ Եգիպտական սիլարեքներու

ԿԱՍՏԱՐԱԿԱՆ ԵՂԲԱՐԲ

ՁԱԿԱԶԻԿ-ԱՂԵՔՍԱՆԻՐԻԱ

Համբաւուար են իր Ապոնիկմա (Ասոյ) Միախոսները եւ Սիլարեքները

ՕՐՈՇԻ ԱՅԱՆՈՒ

Շաբա Մօհամէտ Ալի, Թի 12
(Օրօշի-Պաֆի վրայի շէնք, Ա. յարկը)
Սեփականատէ՝ ՌՈՒՐԻՆ ՊԶՏԻԿԱՆ

Պատիւ ունենալով ծանուցանելու յարգոյ հասարակութեան թէ 15 Մայիսէն սկսեալ մեր Սիլարեք-Կէտիտ գտնուող ծախօք ԱՏԱՆԱ պանդոկը փոխադրած ենք վերը նշանակեալ հասցէին:

Ներկայ պանդոկին չէնք, իր կեդրոնական դիրքով եւ ընծայած առողջապահիկ ամէն առաւելութիւններով, ինչպէս երկարապահ լոյս, տաք եւ պաշտպանութիւնը եւն: Խանութեան է ամէնապատշաճութեամբ իսկ գտնուողը:

Գիւլները խիստ չափաւոր, Ե. Դ. 6 եւ 8: Անանկան վարձակալելու դիւրամանջի պայմաններ:

ԲՆԱՅՈՂԱԿԱՆ
ՏՊԱՐԱՆ

Շաբա Ապու Տաւար Թի 16
Սեփականատէ՝ Մ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

Կանանց ամէն տեսակ ապրանքանակ գտնուող պատշաճութիւնը, Գիւլ, Տեղակ, Հաշուեցուցակ, Նախկինգուլ, Այցեռուս եւլն. չափաւոր գիւլներով: Յանձնարարութիւնը կը կատարուի խլճով:

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՀԱՍՏԵԱՆ

ԳԱՐԻԿԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՄԵՏԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՐՐԱՔԱՆԱԿ

Ազեմանդիա, ՄԵՏԱՔԱՆԱԿ փողոց Թի 40
(Արքայի մոկիթի դէմը)
Թէլեֆօն 33-459

Այս վաճառատունը կը շաբաթը թէ Ազեմանդիայի եւ թէ Ռաւէի մէջ ՄԱՆՔԱՆԱԿ հարազատ ուսանական և անքանիս անքանիս չափաւոր գիւլներով: Ապրանքները օրը օրին կը յանձնուին ամենայն կանոնաւորութեամբ: Դիմերձ ԵՒ ԳՈՐԾ ԳԻՒՏԻ ՄԵՆԱԿ:

ԳԱՆԵ ՏՕՐՈՐԱՆ
Banque d'Orient

ԱՆԱՆՈՒՆ ԲՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Դրամագումար՝ ամբողջական վճարուած
Ֆր. 25,000,000

Կեդրոնական ԿԱՆԵ

Մասնաւորութիւնը շաբաթը թէ Գաւիթ, Սեփականութիւնը, Դորձակալութիւնը, Միտիլի, Մասնաւորութիւնը, Սեփականութիւնը, Փոխ-Դորձակալութիւնը, Գերկամա, Մաղիսա եւ Մոմա:

ՊԱՆԵ ԿՕՐԻՍԵՆ կը կատարէ սեղանաւորական ամէն տեսակ գործողութիւններ:

ՊԱՆԵ ԿՕՐԻՍԵՆ կ'ընդունի դրամական աւանդներ, հետեւեալ տոկոսներով:

Հարկերին 3 Ի տես վճարելի
» 3,50 9 ամիսէն »
» 4 1 տարեկէն »
» 5 5 տարեկէն եւ աւելի վճ.

Նոյնպէս խնայողութիւնը քաջալուրով եւ համար հաստատած է Փոքր Խնայողութեան յատուկ ճիւղ մը որ կ'ընդունի Ե. Դ. 20% Ե. Դ. 25,000 տարեկան հարկերէն 1 տոկոսով:

Ա. Ն. ՕՏԱՊԱՏԵԱՆ
ԵՒ ԵՆԱԿ

ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Հաստատուած 1902

Գանիթ, Սպիտի Կիսիթ:

Կը վաճառուին ամէն տեսակ կերպասեղեն, բրդեղեն, բամբակեղեն, ցածայ, պարիսպ, գլճիք, մասաթում եւ մանաւանդ դերձակներու պիտոյներ, մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ:

Ներածմունք ուղղակի եւրոպայէն: Ապրանքներու տոկոսներուն եւ գիւլներու չափաւորութեան մասին արդէն իսկ համբաւ ստացած այս վաճառատունը կ'արժէ անգամ մը այցելել:

ստիքէն օգտունեցիք

ՎԱՃԱՆ ԹԵՔԵԱՆ

ՀՐԱՇԱԿԻ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԳԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հաստատուած 1914-ին, Կ. Պոլսոյ մէջ: Գիւլ 20 դր. Դիմել սակաւարի օրինակներու համար, ԱՐԵԻ ԵՒ ՍԵՓԱՔԱՆԱԿ:

ՍԱԿԱՐԱՆ

28 Յունիս 1915

ԲԱՄԱԿ	Բացում	Փակում
Յունիս	14 7/32	14 8/32
Նոյ.	14 15/32	15 —

ԲԱՄԱԿԻ ՀՈՒՆՏ	Յունիս	88.20	88.20
Նոյ.-Յունիս	85	85	—

ԱՐԺԵՐՈՒԹ	Գրեթի Յոնիթ 1886	Ֆր. 302.—
»	» 1903	» 242.—
»	» 1911	» 248.—
Բումիլի Երկարութիւն	»	» 137.—

ՊԱՆԹՈ ՏԻ ԲՕՄԱ

Banco di Roma

Հաստատուած 1880-ին

Դրամագումար, 200,000,000 ֆրանք ամբողջական վճարեալ

ԸՆԴՀ. ԿԵԴՐՈՒՍԵՐԻ — ՀՈՒՍ

Կեդրոնական. — Բարիլ, Ճէնովա, Նափլ, Թուրին, Ֆիորենցա, Ազեմանդիա, Գ. Գոլի, Պարիզ, Գաւիթ, Մալթա, Սփիտիկա Տիփալիս

ՄԱՆԱԶԻՆԵՐ

Ապա	Յարա Մալ	Բիւլեթոյ
Ապանո Լացիայի:	Յերմ	Սիւնա
Արեցո	Յոսան	Սուպիար
Ալեքսան	Յարապի	Քարապիտ
Գնդակ	Յոսիստ	Քիւլ
Գրայիս	Լուր	Քորթ Անունիսի
Մոնի Գալիի	Մոնուի	Վէլիքի
Գանիթ	Մոնուի	Վարկեթի
Գանիթ Նուսի	Օրպիլի	Վիթիք
Գործէթ Քարապի	Օրպիլի	—
Տէրա	Քարապի	—

ՊԱՆԹՈ ՏԻ ԲՕՄԱ կ'ընդունի տեսակ սեղանաւորական գործողութիւններով, այսինքն արժեքներով: Վրայ աման, եւրոպայի եւ եգիպտոսի կարեւոր քաղաքներուն իրաւ փողոց, չէ եւ յիթը օրը օրին, հետադարձ վճարումներ, Եգիպտոսի եւ եւրոպայի վրայ պարտաւորութիւններու գանձում, Կործակում եւ վիճակահանութիւն շահուած պարգեւներու գանձում, եւրոպայի եւ եգիպտոսի մէջ պարտաւորութիւններու գործողութիւն, Արժեքներու պահպանութիւն, Ապրանքներու պահպանում եւ ականի գործողութիւն:

ՊԱՆԹՈ ՏԻ ԲՕՄԱ կ'ընդունի դրամական աւանդներ, ուղղուած ամեն կամորոշ պայմանաւած մով վճարելով:

ՊԱՆԹՈ ՏԻ ԲՕՄԱ օտարականներու համար յատուկ մասնաճիւղ մը բացած է Մոնթեքաթինի համարաւոր շէնքերուն մէջ, ուր ամէն տեսակ սեղանաւորական դիւրութիւններ կ'ընծայուին յանապաղ յետեւ:

ԵՆԱԶՈՂԱԿԱՆ ՍԵՏՈՒԿ

Մասնաւոր Ազեմանդիայի — Ս Յարա փողոց